

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 798 **din data de 03.11.2021**

Dosar nr. 95/2021
Petiția nr. 1069/11.02.2021
Petent:
Reclamat: Guvernul României

Obiect: petentul nu poate beneficia de transport feroviar deoarece are vârsta de 35 ani

I. Numele, domiciliul sau reședința părților **Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei**

1.
Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamațiilor
2. **Guvernul României** cu sediul în Piața Victoriei nr.1, sector 1, București

II. Procedura de citare

3. Prin adresa înregistrată sub nr. 10690/12.04.2021 i s-a solicitat petentului să completeze petiția inițială cu indicarea cu claritate a obiectului petiției, a criteriului de discriminare, a identificării părții/părților reclamate cu nume, prenume, domiciliu/adresă de corespondență, precum și probele care dovedesc existența premiselor săvârșirii faptei de discriminare la care a fost supus. Petentul dă curs solicitării prin adresa înregistrată sub nr. 2901/15.04.2021.

4. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

5. Prin adresele înregistrate sub nr.5513/23.07.2021 au fost citate părțile, fără un termen de audiere, din cauza contextului evoluției situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2.

6. Procedură legal îndeplinită.

7. Partea reclamată depune punct de vedere înregistrat sub nr. 6138/13.08.2021, respectiv nr. 6248/19.08.2021, care este comunicat petentului prin adresa înregistrată sub nr. 7270/28.09.2021.

8. Petentul depune concluzii scrise prin adresa înregistrată sub nr. 7316/29.09.2021.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

9. Prin petiția înregistrată sub nr. 1069/11.02.2021 petentul, student la Facultatea de Drept din Craiova la Universitatea din Craiova, forma de învățământ științe juridice anul II, forma zi, reclamă faptul că, în urma adoptării OUG nr. 8/2021, nu mai poate beneficia de reducerea cu 50% a transportului feroviar deoarece are 35 de ani. Art. 205 alin. 2 din Legea nr.1/2011 a educației prevede că pot beneficia de transport feroviar doar studenții până în vârstă de 26 de ani.

10. Petentul face comparație între un simplu cetățean și un parlamentar/politician. Conform art. 45 din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor beneficiază *”... pe perioada mandatului, de transport gratuit intern pe calea ferată, cu orice categorie de trenuri de călători. Biletele de călătorie se vor elibera pe baza legitimației de deputat sau de senator.”*

11. Petentul solicită aplicarea amenzii contravenționale, restabilirea situației anterioare discriminării și acordarea de despăgubiri.

12. Prin concluziile scrise, petentul solicită respingerea punctului de vedere emis de Guvern și admiterea plângerii având ca obiect discriminare între ele și studenți și politicieni.

Susținerile părții reclamate

13. Prin punctul de vedere depus și înregistrat sub nr. 6248/19.08.2021, partea reclamată invocă excepția necompetenței materiale a C.N.C.D. în raport cu obiectul petiției, petentul invocând o discriminare creată prin dispozițiile art. VI alin. (2) din O.U.G. nr. 8/2021 privind unele măsuri fiscal-bugetare, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, prin care a fost modificat art. 205 alin. (2) din Legea educației naționale nr. 1/2011.

14. În opinia acestuia, presupusa discriminare constă în faptul că textul de lege îi restricționează anumite drepturi care i s-ar cuveni legal, în calitate de student în vârstă de 35 de ani. Invocând acestea, nu prevede persoanele vulnerabile ca beneficiare de transportul feroviar și creează o discriminare între un cetățean român și un parlamentar față de dreptul la transport de care beneficiază această categorie.

15. Se consideră că C.N.C.D. nu are competența materială de a se pronunța asupra faptelor care depășesc cadrul stabilit de legislația contravențională, în general, și Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, republicată, în special.

16. Pe fond, se consideră că nu există două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit, în speța de față, petentul referindu-se la dispozițiile art. 205 alin. (2) din Legea educației naționale prin comparație cu art. 45 din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și senatorilor.

17. Se învederează că prin OUG nr. 8/2021 a fost modificat art. 205 alin. (2) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, *în sensul stabilirii dreptului studenților înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență, în instituțiile de învățământ superior acreditate, în vârstă de până la 26 de ani, să beneficieze, pe parcursul anului calendaristic, de tarif redus cu 50% pe mijloacele de transport local în comun, cu metroul, precum și pentru transportul intern auto, transport intern feroviar la toate categoriile de trenuri, clasa a II-a și transport intern naval, și abrogarea prevederilor art. 205 alin. (2¹) prin care se reglementa ca studenții să beneficieze, în tot cursul anului calendaristic, de gratuitate la transport intern feroviar la toate categoriile de trenuri, clasa a II-a.*

IV. Cadrul legal aplicabil

18. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

✓ **Constituția României**

Art. 1 alin. (3)

„România este stat de drept, democratic și social în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.”

Art. 4 alin. (2)

„România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.”

Art. 16 – Egalitatea în drepturi

” (1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.

(3) Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară. Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea acestor funcții și demnități.

(4) În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii Uniunii care îndeplinesc cerințele legii organice au dreptul de a alege și de a fi aleși în autoritățile administrației publice locale.”

✓ **O.G 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată2**

Art. 2

„(1) În prezenta ordonanță, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex sau orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată sau orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

✓ **Ordinul nr.144/2008 privind procedura de soluționare a petițiilor și sesizărilor**

✓ **Legea educației naționale nr. 1/2011**

Art. 205

(2) ”Studentii înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență, în instituțiile de învățământ superior acreditate, în vârstă de până la 26 de ani, beneficiază de tarif redus cu 50% pe mijloacele de transport local în comun, transportul intern auto, cu metroul, precum și pentru transportul intern feroviar la toate categoriile de trenuri, clasa a II-a și naval, pe tot parcursul anului calendaristic. Studentii orfani sau proveniți din casele de copii beneficiază de gratuitate pentru aceste categorii de transport.”

V. Motivele de fapt și de drept

19. Având în vedere obiectul petiției formulate, petentul invocă o discriminare creată prin dispozițiile art. VI alin. (2) din O.U.G. nr.8/2021 privind unele măsuri fiscal-bugetare, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, prin care a fost modificat art. 205 alin. (2) din Legea educației naționale nr. 1/2011.

20. Referitor la excepția de necompetență a C.N.C.D., Colegiul director urmează să o admită, arătând că o eventuală constatare a unei fapte de discriminare ar afecta norme juridice cu caracter de lege, având în vedere *Decizia Curții Constituționale nr. 997/2008*. De asemenea, emite un punct de vedere privind obiectul petiției, conform deciziilor instanțelor judecătorești în domeniu, conform prevederilor art. 18 alin. 1 al O.G. nr. 137/2000, care prevede: „Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul sau de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.”

Decizia nr. 997 din 7 octombrie 2008 a Curții Constituționale stabilește următoarele:

„Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în esență, critica autorului excepției pune în discuție constituționalitatea atribuțiilor jurisdicționale ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării care, potrivit art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, poate să dispună «înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării», în măsura în care situațiile discriminatorii izvorăsc din conținutul unor acte normative.

Față de acestea, Curtea apreciază că o corectă analiză a textului de lege criticat impune interpretarea acestuia în ansamblul reglementării din care face parte, mai precis al Secțiunii VI din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, care reglementează rolul, atribuțiile și organizarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Astfel, Curtea observă că potrivit dispozițiilor art.16 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării îndeplinește rolul de «garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării» iar, potrivit dispozițiilor art.18 din același act normativ, «este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.» Mai departe, art.19 alin.(1) lit.c), precum și art.20, în ansamblu, reglementează rolul jurisdicțional al Consiliului, care are ca finalitate, așa cum s-a arătat, «înlăturarea faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării.» În sfârșit, nu trebuie omis nici faptul că art.2 alin.(3) din aceeași ordonanță prevede că sunt discriminatorii «prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane [...]».

Deși autorul excepției apreciază ca fiind un «nonsens» interpretarea dispozițiilor art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 în sensul aplicabilității lor și cu privire la situațiile discriminatorii ce izvorăsc din conținutul actelor normative, Curtea observă totuși că dispozițiile de lege mai sus enunțate au constituit în realitate temeiul mai multor hotărâri prin care Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a constatat, în cadrul activității sale jurisdicționale, caracterul discriminatoriu al unor prevederi legale. Dovadă a acestui fapt stă și introducerea, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2008, a alin. (3) la art.19 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, prin care s-a scos din com Consiliului soluționarea sesizărilor având ca obiect măsurile legislative în contextul stabilirii politicii de salarizare a personalului din sistemul bugetar, măsură legislativă dictată tocmai ca urmare a efectelor generate de hotărârile emise de această instituție.

În această ordine de idei, Curtea constată că, în vederea îndeplinirii rolului său de garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este chemat să vegheze, printre altele, inclusiv asupra

modului în care este respectat acest principiu în conținutul actelor normative. În acest sens, acest organ poate constata existența unor prevederi de lege discriminatorii și își poate exprima opinia în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative cu principiul nediscriminării. Ceea ce aici interesează sunt efectele pe care le produc aceste opinii. Astfel, dacă s-ar admite că, pe calea controlului jurisdicțional întemeiat pe art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate să constate existența unor situații discriminatorii ce își au izvorul direct în conținutul unor norme legale, hotărârea Consiliului ar putea avea ca efect încetarea aplicabilității acestor dispoziții și chiar aplicarea prin analogie a unor alte texte de lege, care nu se referă la persoana sau grupul social discriminate. Într-o atare împrejurare, se pune în discuție legitimitatea acestui organ de a interfera în competențele legislativului, prin înlăturarea aplicabilității unor acte normative și instituirea aplicabilității altora, dar și în competențele Curții Constituționale, care îndeplinește rolul de legislator negativ atunci când constată lipsa de conformitate dintre prevederile unei legi sau ordonanțe și dispozițiile constituționale, sub aspectul art.16 referitor la principiul nediscriminării.

Deși în lumina dispozițiilor constituționale o asemenea interpretare nu ar putea fi acceptată, rolul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării putând fi rezumat mai degrabă la posibilitatea de a constata existența unor discriminări în conținutul unor acte normative și la formularea de recomandări sau sesizarea autorităților competente pentru a modifica respectivele texte de lege, se observă totuși, așa cum s-a reținut și mai sus, că, în practică, art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 a generat efecte neconstituționale, prin care s-a încălcat principiul separației în stat, la aceasta contribuind chiar formularea echivocă a dispozițiilor cuprinse în Secțiunea VI din Ordonanța Guvernului nr.137/2000.

Pentru aceste motive, Curtea constată că prevederile art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 sunt neconstituționale în măsura în care sunt interpretate în sensul că acordă Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării ca, în cadrul activității sale jurisdicționale, să anuleze textul unor acte normative cu caracter discriminatoriu și chiar să substituie acest text cu dispoziții cuprinse în alte acte normative.”

21. Având în vedere aceste aspecte, Colegiul nu se poate pronunța prin hotărâre privind obiectul cauzei, însă poate emite un **punct de vedere**, conform prevederilor art. 18, alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 „Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul sau de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.”, astfel:

PUNCT DE VEDERE

Petentul solicită să se constate discriminarea la care este supus prin neacordarea gratuității la transportul feroviar, pentru studenți.

Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, prin art. 2 alin. 1, definește discriminarea prin următoarele: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței

sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

(3) Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afară cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare.

(4) Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.

În orice caz supus analizei Colegiului director în ceea ce privește posibila încălcare a principiului egalității, acesta analizează dacă în cazul semnalat se întrunesc condițiile pentru existența unei fapte de discriminare.

Astfel, pentru ca o faptă să fie calificată discriminatorie trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:

- ✓ existența unui tratament diferențiat a unor situații analoage sau omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile;
- ✓ existența unui criteriu de discriminare conform art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare;
- ✓ tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege;
- ✓ tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop să nu fie adecvate și necesare.

Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile dar care sunt tratate în mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

În conformitate cu jurisprudența CEDO în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că, pentru ca o asemenea încălcare să se producă, „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”.

CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: *Fredin împotriva Suediei*, 18 februarie 1991; *Hoffman împotriva Austriei*, 23 iunie 1993, *Spadea și Scalabrino împotriva Italiei*, 28 septembrie 1995, *Stubbings și alții împotriva Regatului Unit*, 22 octombrie 1996).

În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv.

Conform Curții Constituționale a României (ex. *Deciziile nr. 168/1998 și 294/2001*) situațiile deosebite în care se găsesc diferitele categorii, determină soluții

diferite: „Principiul egalității în drepturi și al nediscriminării se aplică doar situațiilor egale ori analoage, iar tratamentul juridic diferențiat, instituit în considerarea unor situații obiectiv diferite, nu reprezintă nici privilegii și nici discriminări.” (*Decizia nr. 108 din 14 februarie 2006 a Curții Constituționale*).

Colegiul director, examinând conținutul petiției raportat la legislația în vigoare, apreciază că nu există o situație discriminatorie, așa cum este definită aceasta de reglementările O.G. nr.137/2000, între parlamentarii (senatori și deputați) care pe perioada mandatului beneficiază de gratuitate la mijloacele de transport feroviar, având în vedere că servesc interesul public și trebuie să li se asigure mobilitatea pentru deplasările în teritoriu și cealaltă categorie, cea a studenților, care, pentru studenții înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență, în instituțiile de învățământ superior acreditate, în vârstă de până la 26 de ani care beneficiază de tarif redus cu 50% pe mijloacele de transport local în comun, cu metroul, precum și pentru transportul intern auto, transport intern feroviar la toate categoriile de trenuri, clasa a II-a și transport intern naval, în speță nefiind o situație comparabilă.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admite excepția de necompetență a C.N.C.D., potrivit *Deciziei nr. 997/2008 a Curții Constituționale*;
2. Emiterea unui punct de vedere;
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților:

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Nu este cazul.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 03.11.2021 au fost: ASZTALOS Csaba Ferenc - Membru, DIACONU Adrian – Membru (online), GRAMA Horia – Membru (online), HALLER István – Membru, Cristian JURA – Membru (online), LAZĂR Maria – Membru (online), MOȚA Maria – Membru (online), OLTEANU Cătălina – Membru, Claudia POPA – Membru (online)

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 / 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD

Data redactării: 22.12.2021
Redactată și motivată C.O./F.L.I.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu

CONSILIUL NAȚIONAL
pentru **COMBATEREA**
DISCRIMINĂRII

Piața Valter Mărăcineanu 1-3, sector 1, București
Telefon: 021-312.65.78/79 Fax: 021-312.65.85
E-mail: support@cncd.ro www.cncd.ro